योएलचे पुस्तक आणि लाओदिकीय सातव्या-दिवशीचे अॅडव्हेंटिस्ट मंडळ — क्रमांक चौदा

Jeff Pippenger
2025-12-20

क्रमांक चौदा

“देवाच्या अद्भुत कृत्यांचा” इतिहास “किती काळ” या भविष्यसूचक प्रश्नाद्वारेही दर्शविला जातो. त्या दोन्ही, तसेच इतर अनेक प्रतीकांमध्ये दर्शविलेला इतिहास, एक लक्ष चव्वेचाळीस हजारांच्या शिक्कामोर्तब होण्याच्या काळाचे प्रतिनिधित्व करतो. त्या कालावधीत खरी आणि इतर अनेक खोट्या उत्तरवर्षावाच्या संदेशांविषयी वाद उद्भवतो. खरा उत्तरवर्षावाचा संदेश फक्त एकच आहे. ज्या पवित्र इतिहासात देव आपली अद्भुत कृत्ये करतो, त्या इतिहासाची कथारेषा योएलच्या पुस्तकाच्या संदर्भात ठेवलेली आहे, जिथे “नवीन द्राक्षारस” एका वर्गापासून तोडला जातो, तर दुसऱ्या वर्गावर ओतला जातो.

योएलच्या पुस्तकात लक्षात घेण्याजोगे काही विरोधाभास आहेत. “दृष्टांत” या शब्दाच्या मूळ अर्थाचा अर्थ “शेजारी ठेवणे” असा होतो, आणि त्यामध्ये स्वभावतः दोन वर्गांतील विरोधाभास अंतर्भूत असतो. आम्ही यापूर्वी योएलच्या पुस्तकातील काही ‘विरोधाभासां’चा उल्लेख केला आहे, आणि हे निदर्शित केले आहे की यरुशलेमवर राज्य करणारे मद्यपी जे अभिमानाचा मुकुट धारण करतात, त्याचा गौरवाचा मुकुट धारण करणाऱ्यांशी विरोध दाखविला आहे. आनंदाचे प्रतीक हे लज्जित होण्याच्या विरुद्ध असूनही त्याचे समांतर आहे, हे आम्ही अद्याप सांगितलेले नाही; परंतु तसे आहे, आणि ते आम्ही दाखविण्याचा हेतू बाळगतो. अल्फा आणि ओमेगा हा विषयही योएलच्या पुस्तकात आढळतो, आणि पहिल्याने शेवटचे स्पष्ट करण्याचे ते तत्त्व प्रेषितांची कृत्ये या पुस्तकातील पेत्राच्या दोन उपदेशांद्वारेही पुष्ट केलेले आहे.

प्रेषितांची कृत्ये अध्याय दोनमध्ये पेंटेकोस्ताच्या दिवशी सकाळी ९ वाजता (तिसऱ्या प्रहरी) घडतो, आणि अध्याय तीन नवव्या प्रहरी (दुपारी ३ वाजता), म्हणजे संध्याकाळच्या अर्पणाच्या वेळी, घडतो. प्रेषितांची कृत्ये अध्याय दोनमध्ये पेत्र ज्या संदेशाची घोषणा करतो तो एका खाजगी निवासस्थानातील वरच्या खोलीत आहे, परंतु अध्याय तीनमधील त्याचा उपदेश मंदिरात दिला जातो. या दोन्ही सभांमध्ये पश्चात्तापाच्या आवाहनामुळे त्या एकमेकांशी जोडलेल्या आहेत. तोच संदेश, दोन भौगोलिक स्थाने, जी पेंटेकोस्ताच्या संदेशातील एका द्विगुणतेचे प्रतीक दर्शवितात, आणि जो अंगण व मंदिर यांमध्ये विभागलेला आहे. प्रकटीकरण अध्याय अकरामध्ये योहानाला मंदिर मोजण्यास सांगितले जाते, परंतु अंगण सोडून द्यावे, कारण ते अन्यजातींना देण्यात आले होते.

> मला काठीसारखा एक नळकांडा देण्यात आला; आणि देवदूत उभा राहून म्हणाला, उठ, आणि देवाच्या मंदिराचे, वेदीचे, आणि त्यात उपासना करणाऱ्यांचे मोजमाप कर. पण मंदिराबाहेरील अंगण सोडून दे, आणि त्याचे मोजमाप करू नकोस; कारण ते परराष्ट्रीयांना देण्यात आले आहे; आणि ते पवित्र नगरीला बेचाळीस महिने तुडवतील. प्रकटीकरण ११:१, २.

अशा प्रकारे, त्या दोन प्रवचनांचे दुप्पटीकरण आणि त्या दोन प्रवचनांच्या स्थळाचे विभाजन, योएलच्या पुस्तकातील उत्तरवृष्टीसाठी दोन श्रोतेवर्ग दर्शविते. एक श्रोतेवर्ग मंदिराबाहेरील अन्यजाती आहेत, आणि दुसरा मंदिरातील यहूदी आहेत. जिवंतांच्या न्यायात देवाच्या घराण्याचा न्याय प्रथम केला जातो; आणि 9/11 पासून रविवारच्या कायद्यापर्यंत मंदिराचा न्याय केला जातो, आणि रविवारच्या कायद्यापासून मानवी कृपाकाळाच्या समाप्तीपर्यंत अन्यजातींचा न्याय केला जातो. हा न्याय त्या उत्तरवृष्टीच्या काळात घडतो, जी पेत्राने योएलच्या पुस्तकात मांडलेली असल्याचे दर्शविले आहे. प्रेषितांची कृत्ये अध्याय दोन आणि तीन यांतील विभाजनात अंगणाने (अन्यजातींनी) आणि मंदिराने (देवाच्या मंडळीने) जे प्रतिनिधित्व केले, तोच भेद योएलमध्ये पूर्ववृष्टी आणि उत्तरवृष्टी यांच्यामध्येही आहे. पूर्ववृष्टी 9/11 रोजी

आली आणि देवाच्या मंदिराचा न्याय होत असताना ओतली जाते. ती प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर, अंगणातील अन्यजातींवर उत्तरवृष्टी ओतली जाते.

> म्हणून, हे सियोनच्या लेकरांनो, आनंद करा, आणि तुमचा देव परमेश्वर याच्यात हर्ष करा; कारण त्याने तुम्हांस पूर्वीचा पाऊस योग्य प्रमाणात दिला आहे, आणि तो तुम्हांसाठी पाऊस पाडील—पूर्वीचा पाऊस आणि नंतरचा पाऊस—पहिल्या महिन्यात. योएल 2:23.

सध्या आनंद आणि लज्जित होणे यांतील भविष्यसूचक भेद ओळखून दाखविणे हा माझा मुद्दा नाही; परंतु हा वचन देवाच्या लोकांना उत्तर पावसाच्या संदेशामुळे "आनंद मानावा" असे सूचित करतो. उत्तर पावसाचा संदेश देवाच्या लोकांमध्ये भविष्यसूचक आनंद निर्माण करतो. असे असता, पूर्व पाऊस किंवा लवकरचा पाऊस, आणि त्यानंतरचा उत्तर पाऊस, हा विषय बाजूला टाकण्यात आलेल्या आणि ज्याविषयी आश्चर्य व्यक्त करण्यात आले त्या अडखळण्याच्या दगडाचे एक दृष्टांत आहे. कोनशिळेचे प्रतीक, जी शेवटी मुकुटशिळा बनते, हेच देवाच्या आणि त्याच्या लोकांच्या दृष्टीने आश्चर्यकारक आहे.

अद्भुत दगड भविष्यवाणीच्या अल्फा आणि ओमेगाचे प्रतिनिधित्व करतो. भविष्यवाणीतील अनुप्रयोगाच्या दृष्टीने अल्फा आणि ओमेगाचे तत्त्व त्याच्या वचनात वारंवार अल्फा आणि ओमेगा म्हणून ओळखले जाते, आणि तोच वचन आहे. या कारणास्तव, या तत्त्वाविषयी जे काही प्रकट करण्यात आले आहे ते आम्हांस आणि आमच्या संततीस सर्वकाळाकरिता प्रकट करण्यात आले आहे. इ.स. 1863 हे बायबल-भविष्यवाणीचे कळसशिळा आहे, आणि 1844 पासून 1863 पर्यंतच्या तिसऱ्या दूताच्या कालखंडाचेही ते कळसशिळा आहे. 1844 हा पायाभरणीचा दगड होता, 1863 हा त्या भविष्यसूचक कालखंडाचा कळसशिळा होता. 1844 ते 1863 हा एक स्थापित भविष्यसूचक कालखंड आहे, जितका 538 ते 1798 हा स्थापित आहे तितकाच. देवाने जे काही स्थापित केले आहे, ते मनुष्यजातीला ज्ञात नसल्यामुळे ते अनस्थापित ठरत नाही!

आम्ही मागील लेखाचा शेवट पुढील उताऱ्याने केला.

> "मला दाखविण्यात आले की, काही बाबतीत देवाच्या लोकांशी त्याचा संबंध इस्राएलाशी मोशेचा होता तसाच होता. प्रतिकूल परिस्थितीत मोशेविरुद्ध कुरकुर करणारे होते, आणि त्याच्याविरुद्धही कुरकुर करणारे झाले आहेत." Testimonies, volume 3, 85.

१८६३ मध्ये, जेम्स व्हाइट हे "काही अंशी" इस्राएलसाठी "मोशे" यांचे प्रतिनिधित्व करीत होते.

1844 ते 1863 हा कालखंड लाल समुद्रातील सुटकेपासून पहिल्या कादेशपर्यंतच्या कालखंडाद्वारे प्रतिरूपित करण्यात आला होता. पहिले कादेश हे अल्फा आहे आणि दुसरे कादेश हे ओमेगा आहे—कादेशपर्यंत नेणारे असे दोन चाळीस वर्षांचे कालखंड दर्शविते, आणि त्या दोन्हींचा शेवट बंडखोरीत झाला.

भविष्यवाणीचा आत्मा लाल समुद्र ओलांडण्याच्या घटनेला 1844 च्या महान निराशेशी सुसंगत ठरवितो. बायबल लाल समुद्र ओलांडण्याच्या घटनेला क्रूसाशी सुसंगत ठरविते, आणि सिस्टर व्हाइट हे पुष्टी करतात की क्रूसावर शिष्यांची जी निराशा झाली, ती 1844 च्या महान निराशेचे प्रतिरूप होती. प्रतिज्ञेच्या देशात थेट प्रवेश करणे ही प्रभूची इच्छा होती, आणि प्रतिज्ञेच्या देशात प्रवेशाचा भौगोलिक निदर्शक म्हणजे यरीहो; आणि 2025 च्या डिसेंबर महिन्याच्या या दुसऱ्या आठवड्यात पुरातत्त्वज्ञांनी प्राचीन यरीहो नुकतेच उत्खनन करून बाहेर काढले—फक्त आपल्या खेदाने असे आढळून यावे म्हणून की तेथे त्यांना सापडलेल्या पडलेल्या सर्व भिंती आत नव्हे, तर बाहेरच्या दिशेने पडलेल्या होत्या, जसे वेढ्याच्या वेळी त्या नेहमी पडतात तसे नव्हते. प्राचीन वेढ्यात भिंतींना प्रहार करून त्या आतल्या बाजूकडे कोसळविल्या जात असत. परंतु यरीहोबाबत तसे नव्हते.

> मग याजकांनी रणशिंगे फुंकली तेव्हा लोकांनी जयघोष केला; आणि असे घडले की, लोकांनी रणशिंगाचा नाद ऐकला व लोकांनी मोठा जयघोष केला, तेव्हा तट सपाट कोसळला; त्यामुळे लोक आपल्या आपल्या समोरून

सरळ नगरात चढून गेले, आणि त्यांनी ते नगर हस्तगत केले. यहोशवा ६:२०.

पुरातत्त्वज्ञांना अन्नाने भरलेली भांडीही सापडली; यावरून भिंती कोसळल्या तेव्हा तो दीर्घकाळ चाललेला वेढा नव्हता, हे स्पष्ट झाले. तसेच, यामुळे पुरातत्त्वविषयक गटामध्ये उपस्थित झालेल्या एका प्रश्नाचेही उत्तर मिळाले—यरिहोच्या पतनाविषयीच्या बायबलमधील नोंदीत ते टेकडी किंवा उतारावरून यरिहोत "वर" गेले, असे का म्हटले आहे—जे आता त्यांना समजले आहे की भिंती बाहेरच्या बाजूस कोसळल्यामुळे निर्माण झाले होते.

वचन दिलेल्या देशात प्रवेशाची घोषणा करणारा पहिला अडथळा म्हणजे यरीहो, प्रभाव आणि संपत्तीने युक्त असे एक नगर. यरीहो हे 1863 आहे, आणि यरीहो हा बायबलमधील भविष्यवाणीचा एक विषय आहे—केवळ रविवारच्या कायद्याच्या कालखंडाचे उदाहरण म्हणूनच नव्हे, तर त्याच्या पतन व पुनरुत्थानाच्या संदर्भातही. यरीहोवर त्याच्याविषयी विशिष्ट अशी एक भविष्यसूचक शापवाणीही उच्चारित करण्यात आली होती. यहोशवाने यरीहो पुन्हा बांधणाऱ्या मनुष्यावर शाप उच्चारला, आणि तसे करताना त्याने हे ओळखून दिले की जो मनुष्य यरीहो पुन्हा उभारील, तो त्या शापित नगराच्या पुनर्बांधणीत आपला धाकटा व ज्येष्ठ पुत्र गमावील. एक पुत्र पाया घालताना नष्ट होणार होता, आणि दुसरा द्वार उभारताना. ती भविष्यवाणी पूर्ण झाली, आणि तिच्या पूर्णतेचा वृत्तांत बायबलमध्ये नोंदविला गेला आहे; त्यामुळे यरीहो हे एक स्थापित बायबलमधील प्रतीक ठरते.

त्याच्या ऐतिहासिक विनाशामध्ये, आणि त्याच्या भविष्यसूचक शापामध्ये, त्यानंतर त्या भविष्यवाणीच्या ऐतिहासिक पूर्तीसह, आपल्याला १८६३ मध्ये यरीहोविषयी साक्ष देणारे तीन साक्षीदार आढळतात. त्या तिन्ही साक्ष १८६३ वर लागू करावयाच्या आहेत. जसे तीन मोशे त्यांच्या त्यांच्या चाळीस वर्षांच्या कालखंडांच्या शेवटी भविष्यसूचक रीतीने एकत्र उभे राहतात, तसेच ते तीन साक्षीदारही एकत्र उभे आहेत. त्या चाळीस वर्षांच्या कालखंडांपैकी एक स्पष्टपणे मिलेराइट इतिहासाशी संरेखित आहे, आणि त्यामुळे प्रत्येक चाळीस वर्षांच्या कालखंडाच्या शेवटी असलेली मोशेची तिन्ही प्रतिनिधित्वे १८६३ च्या इतिहासाशी—तिसऱ्या देवदूताच्या इतिहासाशी—संरेखित आहेत, हे स्थापित होते.

मूशेच्या चाळीस वर्षांच्या त्या तीन साक्षींपैकी दोन कादेश येथे समाप्त होतात; चाळीस वर्षांचा तिसरा समारोप यर्देन नदी होता, आणि दुसऱ्याचा समारोप लाल समुद्र होता. पहिल्या चाळीस वर्षांचा समारोप मूशेने मिसरहून पलायन करण्यात झाला. ही तिन्ही मिसरहून बाहेर पडण्याच्या एका पलायनाचे वर्णन करीत आहेत, जे मिसरमधील बंधनाविषयी अब्राहामाला दिलेल्या चारशे तीस वर्षांच्या भविष्यवाणीच्या परिपूर्तीत होते.

मोशेच्या तीन चाळीस-चाळीस वर्षांच्या कालखंडांचे, ज्यांच्या समाप्तीने (कळसाने) मिसरमधून सुटकेचा एक प्रकार दर्शविला, अब्राहामाला दिलेल्या मिसरी दास्यातील बंदिवास व त्यातून सुटका याविषयीच्या भविष्यवाणीची पूर्तता झाली. अब्राहामाच्या करारातील वचनानुसार भविष्यवाणी करण्यात आलेला सुटका करणारा म्हणून, मोशे स्वतः आपल्या नावाच्या अर्थाप्रमाणे प्रथम पाण्यातून वाचविला गेला. त्यानंतर मोशेने देवाच्या लोकांना लाल समुद्राच्या पाण्यातून नेले आणि पुढे सुटकेच्या तीरापर्यंत आणले, ज्याचे प्रतीक यर्देन नदी होती. मोशेच्या जीवनाचा अल्फा नाईलच्या पाण्यातून तारण हा होता, आणि ओमेगा यर्देन नदीच्या पाण्याने सूचित केलेले तारण हा होता. मोशेच्या जीवनाचा अल्फा, त्याच्या नावाने व त्याच्या पालकांनी निश्चित केलेल्या अनुभवाने स्पष्ट होतो; ते धार्मिक पालक असल्यामुळे त्यांना माहीत होते की त्या बाळाला मृत्यूदंड ठरविला गेला होता, जसा तो चाळीस वर्षांनंतर मिसरी मनुष्याला ठार मारल्यानंतर त्याच्यावर येणार होता. धार्मिक पालक म्हणून, आपल्या पुत्राला त्या मृत्यूदंडापासून वाचविणे आवश्यक आहे हे जाणून, त्यांनी त्याच्यासाठी एक कोश तयार केला, जो इब्री जगातून मिसरी जगात गेला; जसे मोशेने चाळीस वर्षांच्या शेवटी मिसरी जग सोडून इब्री जगाकडे प्रस्थान केले.

पाण्यातून झालेल्या आपल्या तारणामध्ये मोशेने नोहाची कथा पुनः सांगितली. अब्राहामाच्या चारशे तीस वर्षांच्या कारारविषयक भविष्यवाणीचा "उद्धारकर्ता" म्हणून मोशेचा झालेला अगदी पहिला उल्लेख, देवाने मानवजातीशी करार केला त्या इतिहासाचीच पुनरावृत्ती होता; अशा रीतीने निवडलेल्या लोकांविषयी अब्राहामाच्या करारविषयक भविष्यवाणीला संपूर्ण मानवजातीस दिलेल्या कराराच्या वचनाशी एकत्र आणण्यात आले. यामुळे बाळ मोशेचे फारोच्या कन्येकडे हस्तांतरण होताना बाप्तिस्म्याची ओळख पटते; कारण मृत्यू पालकांच्या कृतीद्वारे मान्य करण्यात

आला, दफन पाण्यावर असलेल्या कोशाद्वारे दर्शविले गेले, आणि पुनरुत्थान फारोची कन्या आहे.

मोशेच्या जीवनाची सुरुवात नोहाच्या जहाजाच्या बाप्तिस्म्याचे प्रतिरूप म्हणून होते. याचा अर्थ असा होतो की आरंभापासूनच “८” हा अंक मोशेशी निगडित आहे, कारण त्याच्या करारसंबंधाचे मूळ नोहाच्या करारातील “८” या अंकापासून सुरू झाले, आणि त्याचे कार्य “आठव्या” दिवशी सुंतेचा विधी प्रस्थापित करणे हे होते. त्यानंतर त्याची परीक्षा झाली आणि तो ह्याच विधीमध्ये अपयशी ठरला. मोशेच्या जीवनाची सुरुवात एका बाप्तिस्म्याने होते, आणि चाळीस वर्षांनंतर एक मृत्यू (एका मिसरीचा) घडतो, जो तो बिंदू दर्शवितो जिथे मिसरी मोशे मरतो आणि तो केवळ अब्राहामाचा पुत्र बनतो. मोशेच्या पहिल्या चाळीस वर्षांची सुरुवात आणि समाप्ती बाप्तिस्म्याने दर्शविली जाते. पहिल्याने इब्रीहून मिसरीकडे झालेला संक्रमण ओळखून दिला आणि शेवटच्याने मिसरीहून इब्रीकडे झालेला. त्यानंतर चाळीस वर्षांनी, मोशे देवाच्या लोकांना लाल समुद्राच्या बाप्तिस्म्यातून घेऊन जातो, यर्देन येथील बाप्तिस्म्याकडे जाण्याच्या मार्गावर, जिथे तो कधीच पोहोचला नाही.

यहोशवाच्या मार्गदर्शनाखाली देवाचे लोक मोशेविना वचनदत्त देशात प्रवेशले, कारण यर्देन नदीच्या बाप्तिस्म्यापूर्वीच तो मरण पावला. मोशे म्हणाला, आणि पेत्रानेही पुनः सांगितले, की “तुझा देव परमेश्वर तुझ्यासाठी माझ्यासारखा एक संदेष्टा उभा करील.” मोशेद्वारे ज्याची पूर्वछाया दर्शविली गेली तो संदेष्टा ख्रिस्त होता, आणि मोशेने जेथे कार्य सोडले होते, अगदी तेथूनच त्याने आपले कार्य आरंभ केले. त्याने आपले कार्य आपल्या बाप्तिस्म्यापासून आरंभले, आणि ते बाप्तिस्म्याचे स्थान अगदी तेच होते जिथे यहोशवाने प्राचीन इस्राएल लोकांना वचनदत्त देशात प्रवेश करताना यर्देन ओलांडून बाप्तिस्मा दिला होता. शुभवर्तमाने आम्हांस कळवितात की योहान बेथाबारा येथे बाप्तिस्मा देत होता; ते ओलांडण्याचे स्थान आहे, आणि त्याचा अर्थ होडीने नदी पार करण्याचा घाट असा होतो.

लाल समुद्र हा मिसरच्या बंडखोरीचे प्रतीक आहे, आणि या क्रमात मोशेची भविष्यसूचक साक्ष सत्य असल्याचे दर्शवितो. नाईल नदीपासून लाल समुद्रापर्यंत (ज्याला काही वेळा नदी असेही म्हटले जाते) आणि पुढे यर्देनपर्यंत. मोशे, ज्याचा अर्थ ‘पाण्यातून वाचवलेला’ असा आहे, आपल्या साक्षीची सुरुवात आणि समाप्ती सुटकेच्या पाण्याजवळ करतो, आणि त्या प्रत्येक पाण्यात उपासकांचे दोन वर्ग प्रकट होतात.

मोशेच्या पहिल्या चाळीस वर्षांचे प्रतिनिधित्व पहिल्या देवदूताच्या संदेशाने होते, आणि दुसरी चाळीस वर्षे दुसऱ्या देवदूताचे प्रतिनिधित्व करतात; तिसरा म्हणजे तिसराच. या तीन देवदूतांकडे त्यांच्या स्वतःच्या विशिष्ट भविष्यवाणीपर वैशिष्ट्यांचा समावेश आहे, जसे की तिन्ही संदेश पहिल्या संदेशात दर्शविलेले आहेत. दानियेलच्या पुस्तकाच्या पहिल्या तीन अध्यायांच्या संदर्भात आम्ही हे प्रगटीकरण अनेक वर्षे सार्वजनिकरीत्या प्रदर्शित केले आहे.

दानियेलने पहिल्या अध्यायात देवाचा भय बाळगला आणि बाबिलोनी आहार खाण्यास नकार दिला; आणि त्यानंतर आलेल्या दुसऱ्या आहारविषयक व दृश्य परीक्षेत देवाने त्याचे गौरवीकरण केले, ज्यामुळे स्वतः नबुखद्नेस्सराने पार पाडलेल्या न्यायनिवाड्याकडे आणि तिसऱ्या परीक्षेकडे वाटचाल झाली. दानियेल अध्याय एक हा प्रकटीकरण चौदाव्या अध्यायातील पहिल्या देवदूतास अनुरूप आहे, जो “देवाचे भय बाळगा,” “त्याला गौरव द्या” अशी घोषणा करतो—जसे दानियेलने दुसऱ्या आहारविषयक व दृश्य परीक्षेत केले—कारण नबुखद्नेस्सराच्या “न्यायनिवाड्याची वेळ” आली आहे.

मोशेच्या जीवनातील पहिले चाळीस वर्षे त्याच्या पालकांनी देवाचे भय बाळगले म्हणून आरंभली. जेव्हा फारोची कन्या पाण्यातील कोश पाहिला, तेव्हा मोशेने दुसरी परीक्षा, म्हणजे दृश्य परीक्षा, उत्तीर्ण केली होती. त्यानंतर फारोच्या कन्येने ठरविले की त्याला मरायचे नव्हते. न्यायही पहिल्या चाळीस वर्षांच्या शेवटी आला; जेव्हा त्याने मिसरी मनुष्याला ठार मारले आणि त्याला मिसर देशातून पळून जावे लागले.

दुसऱ्या चाळीस वर्षांच्या कालखंडात, बाबेलाच्या पतनाची घोषणा करणारा प्रकटीकरण चौदा मधील दुसरा देवदूत मिसरच्या पतनाद्वारे प्रतिरूपित करण्यात आला. त्या पतनात, त्या चाळीस वर्षांच्या शेवटी देवाच्या सामर्थ्याचे एक प्रचंड प्रकटीकरण झाले, जसे 1844 च्या मध्यरात्रीच्या घोषणेच्या काळात दुसऱ्या देवदूताच्या संदेशाच्या शेवटी झाले.

तिसरा चाळीस वर्षांचा कालखंड संपूर्ण मंडळीतील जवळजवळ सर्वांवर मृत्यूचा न्याय घोषित करण्यात येण्याने आरंभ होतो, आणि त्या मंडळीच्या नेत्यावर मृत्यूचा न्याय येण्याने तो समाप्त होतो.

सिस्टर व्हाइट स्पष्ट करतात की आपले कार्य तीन देवदूतांच्या संदेशांचे एकत्रीकरण करणे हे आहे.

> "प्रभू जगाला त्याच्या अधर्माबद्दल शिक्षा देण्याच्या बेतात आहे. ज्यांना दिलेला प्रकाश व सत्य त्यांनी नाकारले आहे, त्या धार्मिक संस्थांना तो शिक्षा देण्याच्या बेतात आहे. पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या देवदूतांच्या संदेशांचा संगम असलेला महान संदेश जगाला दिला जावयाचा आहे. हाच आपल्या कार्याचा मुख्य भार असावा." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 950.

मोशेची पहिली चाळीस वर्षे प्रकटीकरण चौदा अध्यायातील पहिल्या देवदूताचे प्रतिनिधित्व करतात; आणि त्याचा दुसरा चाळीस वर्षांचा कालखंड दुसऱ्या देवदूताचे, तर तिसरा चाळीस वर्षांचा कालखंड तिसऱ्या देवदूताचे प्रतिनिधित्व करतो. आपला "महान संदेश" म्हणजे "पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या देवदूतांच्या संदेशांना" एकत्र करणे होय; यामुळे मोशेच्या तिन्ही प्रतीकांना १८६३ मध्ये स्थान मिळते, आणि म्हणून रविवारीच्या कायद्याच्या वेळी तीन मोशे ठरतात.

1844 ते 1863 या कालखंडात कादेशपर्यंत नेणाऱ्या दोन्ही चाळीस वर्षांच्या कालावधींचे दोन साक्षीदार अंतर्भूत आहेत. प्रेरणा असे ओळख करून देते की पहिला आणि दुसरा नसताना तिसरा अस्तित्वात असू शकत नाही; म्हणून मोशेच्या जीवनातील पहिली चाळीस वर्षेही 1844 ते 1863 यांचे प्रतिनिधित्व करीत असली पाहिजेत. 1863 मध्ये मोशे मिसरी मनुष्याचा वध करीत आहे; तसेच मोशे आपल्या अधिकारदंडाने खडकावर प्रहार करीत आहे, आणि सुवर्णवासराच्या बंडाच्या इतिहासात देवाचे गौरव पाहण्याची विनंती मोशे करीत आहे, हेदेखील त्याच वेळी घडते. 1863 येथे आणि रविवारच्या कायद्याच्या वेळी तीन मोशे आहेत, आणि ते सर्व चाळीस वर्षांचे आहेत.

मोशेच्या तीनही कालखंडांमध्ये प्रत्येकी पाण्याद्वारे एक सुटका सामावलेली आहे; टोपलीतील मोशेचा संबंध लाल समुद्रातून जाणाऱ्या मोशेशी जुळतो, आणि तोच संबंध यर्देन नदीजवळ मोशेच्या दोन घटनांशी जुळतो: नाईल, लाल समुद्र, आणि यर्देन येथे दोनदा. या तीनही कालखंडांपैकी प्रत्येकामध्ये सुटकेच्या पाण्यांचे प्रतिनिधित्व आढळते, कारण ते सर्व त्या काळाशी जुळतात, जेव्हा उत्तरकालीन पावसाच्या अवधीमध्ये सुटकेचे पाणी ओतले जात आहे.

तिसऱ्या चाळीस वर्षांच्या कालखंडाच्या शेवटी मोशेने आपल्या काठीने खडकावर प्रहार केला. दुसऱ्या चाळीस वर्षांच्या शेवटी त्याच्या काठीने लाल समुद्र दुभंगला. पहिल्या चाळीस वर्षांच्या शेवटी त्याने इजिप्शियन सत्तेची काठी नाकारली आणि आपल्या लोकांबरोबर दुःख भोगणे निवडले.

पहिल्या कालखंडाच्या शेवटी एक मिसरी मनुष्य मरण पावला, आणि दुसऱ्या कालखंडाच्या शेवटी मिसरचे सैन्य, पहिलावान आणि नेतृत्व मरण पावले. तिसऱ्या कालखंडाच्या शेवटी इस्राएल राष्ट्र, अहरोन आणि मोशे हे सर्व मरण पावले. या तीन समांतर इतिहासरेषा आहेत, ज्या "ओळीवर ओळ" प्रत्येकी 1844 ते 1863 यांचे प्रतिनिधित्व करतात—तिसऱ्या देवदूताच्या इतिहासाचे, जो पुढे 9/11 पासून रविवारच्या कायद्यापर्यंतचा काळ दर्शवितो, आणि त्या पेंटेकोस्तीय ऋतूचे, जेव्हा सुटकेची जलधारा ओतली जाते.

कादेश येथील दोन्ही बंडांमध्ये मोशे उपस्थित आहे, आणि कादेश येथील ही बंडे त्यांच्या-त्यांच्या कालखंडांतील शिखरबिंदू आहेत. ती दोन्ही 1863 चे प्रतिनिधित्व करतात, जे तिसऱ्या देवदूताच्या कालखंडाचेही शिखर आहे; हा कालखंड 1844 मधील अल्फापासून सुरू होऊन 1863 या शिखरबिंदूपर्यंत पोहोचतो. पायाभूत दगड म्हणून आरंभ होणाऱ्या आणि शेवटी शिरोकोनदगड ठरणाऱ्या त्या दगडाच्या अद्भुत प्रकाशाचा विचार केला असता, शिरोकोनदगड भविष्यवाणीच्या दृष्टीने नेहमीच अधिक महान असल्याचे ओळखले जाते. पेंटेकोस्टच्या ऋतूच्या आरंभी पडणारे ते काही थेंब, जे पेंटेकोस्टच्या दिवशी शिखरबिंदूवर होणाऱ्या पूर्ण ओतप्रोत वर्षावाकडे नेतात, हे सत्य स्पष्ट करतात.

९/११ रोजी शिंपडण्याची प्रक्रिया सुरू झाली, आणि ती रविवारच्या कायद्याच्या वेळी होणाऱ्या पूर्ण ओतप्रोत वर्षावाने समाप्त होते. हे सत्य दुसऱ्या आणि ओमेगा कादेश येथील मोशेच्या पापाला पहिल्या अल्फा कादेशमधील बंडापेक्षा अधिक मोठे पाप म्हणून ओळखते. अल्फा बंडामुळे संपूर्ण राष्ट्राचा मृत्यू झाला, आणि ओमेगा बंडामुळे एका मनुष्याचा (मोशेचा) मृत्यू झाला; परंतु त्या एका मनुष्याचे पाप संपूर्ण राष्ट्राच्या सामूहिक पापापेक्षा अधिक मोठे होते. जो मनुष्य पाप करतो तो मरतो, आणि त्या स्तरावर मोशेच्या पापात किंवा इतर कोणत्याही इस्राएलीच्या पापात काही भेद नाही; परंतु भविष्यसूचक अर्थाने, मोशेने ख्रिस्तावर दुसऱ्यांदा प्रहार करणे अधिक गंभीर होते, कारण त्या चाळीस वर्षांच्या कालखंडाचा तो कळसाध्याय होता.

दुसऱ्या ओमेगा कादेश येथे मोशेचे बंड हे यहोशवा व कालेब यांच्या संदेशाला नाकारणाऱ्या इस्राएलच्या मुलांच्या बंडापेक्षा अधिक मोठे पाप होते. मोशे भविष्यसूचक रीतीने 1863 येथे उभा आहे, जिथे तो आपल्या बंडामुळे अरण्यात मरतो. मोशे 1863 येथेही उभा आहे, जिथे पूर्वीच्या करारातील लोक आपल्या बंडामुळे अरण्यात मरतात, परंतु मोशे त्या बंडात सहभागी नव्हता. 1863 हे संडे लॉशी सुसंगत आहे, तसेच आरोनचे सुवर्ण वासराच्या प्रसंगातील बंडही. त्या इतिहासात, जो कादेश, 1863, आणि संडे लॉशी सुसंगत आहे, मोशे देवाचे तेज पाहण्यासाठी प्रार्थना करीत आहे.

कादेश हे 1863 चे प्रतिनिधित्व करते, आणि मोशे दोन्ही कादेश येथे आहे; म्हणून दोन बायबलसिद्ध साक्षीदारांवर, जे दोघेही कोपऱ्याचे शिरोमणी दगड आहेत, आपण हे स्थापित करतो की तिसरा चाळीस वर्षांचा कालखंड, जो कादेश येथे समाप्त होत नाही, तोही 1863 चेच प्रतिनिधित्व करतो. तेथे 'अशुद्धीकृत मोशे' खडकाला नाकारत असल्यामुळे ख्रिस्ताला पुन्हा क्रूसावर चढवीत आहे. 1863 मध्ये, आणि सीनाय येथे व्यवस्था देण्यात आली तेव्हा, 'पवित्रीकृत मोशे' देवाचे चरित्र शोधत आहे. 1863 मध्ये मोशे एक शहाणी आणि तसेच एक मूर्ख कुमारी यांचे प्रतिनिधित्व करतो.

> "फरीसी आणि जकातदार हे देवाची उपासना करण्यासाठी येणारे लोक ज्या दोन महान वर्गांत विभागले जातात, त्यांचे प्रतिनिधित्व करतात. त्यांच्या पहिल्या दोन प्रतिनिधींचा उल्लेख जगात जन्मलेल्या पहिल्या दोन मुलांमध्ये आढळतो." ख्रिस्ताचे दृष्टांत, १५२.

कादेश येथे आणि 1863 मध्ये, मोशे हा "ज्या दोन महान वर्गांमध्ये" "देवाची उपासना करणारे विभागले जातात" त्यांचे प्रतिनिधित्व करतो. मोशे हा एक लाख चव्वेचाळीस हजारांचा एक उदाहरण आहे, जसा पेत्र आहे.

> "फरीशी व जकातदार यांच्याद्वारे दर्शविलेल्या प्रत्येक वर्गासाठी प्रेषित पेत्राच्या इतिहासात एक धडा आहे. आपल्या शिष्यत्वाच्या प्रारंभी पेत्र स्वतःला बलवान समजत होता. फरीशीप्रमाणे, स्वतःच्या मोजमापात तो 'इतर मनुष्यांसारखा नाही' असे मानत होता. ख्रिस्ताने आपल्या विश्वासघाताच्या पूर्वसंध्येला आपल्या शिष्यांना पूर्वसूचना दिली, 'या रात्री तुम्ही सर्व माझ्यामुळे अडखळाल,' तेव्हा पेत्राने आत्मविश्वासाने जाहीर केले, 'जरी सर्वजण अडखळले, तरी मी अडखळणार नाही.' मार्क 14:27, 29. पेत्राला स्वतःचा धोका माहीत नव्हता. आत्मविश्वासाने त्याला भ्रमित केले. त्याला वाटले की तो प्रलोभनाचा प्रतिकार करू शकेल; परंतु काहीच तासांत परीक्षा आली, आणि शाप देत व शपथा घेत त्याने आपल्या प्रभूचा इन्कार केला." ख्रिस्ताच्या दृष्टांतकथा, 152.

रविवारच्या कायद्याच्या वेळी, जो 1863 आहे, पेत्र दोन वर्गांचे प्रतिनिधित्व करतो. जे पशूची खूण ग्रहण करतात किंवा जे देवाचा शिक्का ग्रहण करतात. येशूने शिमोनाचे नाव बदलून पेत्र केले, तेव्हा त्याने एक लाख चव्वेचाळीस हजारांचे प्रतीक दर्शविले. ती समज इंग्रजी वर्णमालेतील अक्षरांच्या स्थानसंख्येचा उपयोग करून पेत्राच्या नावाचा गुणाकार केल्यानेही प्रतीकात्मकरीत्या दर्शविली जाते. जर आपण 1863 वर तीच पद्धत लागू केली, तर आपल्याला 144 मिळते.

1863 शी सुसंगत ठरणाऱ्या मोशेच्या तीन प्रतीकांपैकी दोन प्रतीके हे सिद्ध करतात की तिसरा कालखंडही त्याच्याशी सुसंगत असलाच पाहिजे. कादेशच्या दोन रेषा शहाण्या आणि मूर्ख कुमारिकांच्या कथेला ओळख देतात, आणि तिसरा कालखंड दैवी कार्य सिद्ध करण्यासाठी मानवी प्रयत्नांचा उपयोग करण्याच्या एका प्रयत्नास ओळख देतो. मोशेने मिसरी मनुष्याच्या बाबतीत केले तसे मानवी सामर्थ्यावर विश्वास ठेवणे, हे नियुक्त केलेल्या अधिकारापेक्षा

मानवी अधिकारावर विश्वास ठेवण्याचे प्रतिनिधित्व करते.

सिस्टर व्हाईट आपल्या पतींबद्दल असे म्हणतात, “देवाच्या लोकांशी असलेले त्यांचे नाते काही अंशी इस्राएलशी मोशेचे जसे होते तसेच होते.” १८६३ मध्ये, मोशेचे प्रतिनिधित्व जेम्स व्हाईट यांनी केले होते. १८६३ मध्ये, जेम्स व्हाईट एका मिसरी मनुष्याचा वध करीत आहे, ख्रिस्ताला दुसऱ्यांदा प्रहार करीत आहे, आणि यहोशवा व कालेब यांनी मांडलेल्या “विश्रांती”च्या संदेशास नाकारणाऱ्या बंडखोरांसाठी प्रार्थना करीत आहे. मोशे हा खडकावर दुसऱ्यांदा प्रहार केला तेव्हा मूर्ख कुमारीही आहे आणि इस्राएलच्या बंडखोरांसाठी मध्यस्थी केली तेव्हा शहाणी कुमारीही आहे.

हा लेख आपण संख्या अध्याय चौदामधील त्या उताऱ्याने समाप्त करू, जिथे मोशे 1863 येथे आहे, जेव्हा सुवर्ण वासराच्या बंडाने दर्शविलेल्या समांतर इतिहासात त्याला देवाच्या गौरवाचे दर्शन दिले जाते.

या उताऱ्यात प्रभु विचारतो, “किती काळ,” की त्याला इस्राएलच्या बंडखोरांशी व्यवहार करावा लागणार आहे; आणि हाच प्रश्न यशयाने सहाव्या अध्यायात प्रभुला विचारला होता. लक्षात घ्या की गणना हे पुस्तक हा इतिहास त्या काळात ठेवते जेव्हा पृथ्वी देवाच्या गौरवाने प्रकाशित होते, जसे यशया सहा यांच्या तिसऱ्या वचनात देवदूतांनीही चिन्हांकित केले आहे. 9/11 हा 1844 ते 1863 या इतिहासाचा पायाभरणीचा दगड होता आणि रविवारीचा कायदा हा कळसदगड आहे. गणना येथील पार्श्वभूमी ही द्राक्षमळ्याच्या गीताचे किंवा दृष्टान्ताचे उदाहरण याहून कमी नाही, कारण प्रभु यहोशवासोबत करारात प्रवेश करीत असताना प्राचीन इस्राएलला मागे टाकले जात आहे.

> मग सर्व मंडळीने आपला आवाज उंचावून आक्रोश केला; आणि त्या रात्री लोक रडले. आणि इस्राएलच्या सर्व संततीने मोशे व अहरोन यांच्या विरुद्ध कुरकुर केली; आणि सर्व मंडळी त्यांना म्हणाली, अहो, आम्ही मिसरदेशातच मेलो असतो तर किती बरे झाले असते! किंवा या अरण्यातच आम्ही मेलो असतो तर किती बरे झाले असते! आणि परमेश्वर आम्हांला या देशात का आणीत आहे? तलवारीने पडावे म्हणून काय, आणि आमच्या बायका व आमची मुले लुटीचा माल व्हावा म्हणून काय? आम्हांस मिसरदेशात परत जाणे अधिक बरे नाही काय? आणि ते एकमेकांस म्हणाले, चला, आपण एक सेनापती नेमू आणि मिसरदेशात परत जाऊ.
>
> तेव्हा मोशे आणि अहरोन इस्राएलाच्या संततीच्या मंडळीच्या सर्व सभेसमोर आपल्या मुखावर पडले. आणि नूनाचा पुत्र यहोशवा, व येफुन्नेचा पुत्र कालेब, जे त्या देशाची पाहणी करून आलेल्यांपैकी होते, त्यांनी आपली वस्त्रे फाडली; आणि त्यांनी इस्राएलाच्या संततीच्या सर्व समुदायाशी बोलून म्हटले,
>
> ज्या देशाचा शोध घेण्यासाठी आम्ही त्यातून फिरून आलो, तो देश अत्यंत उत्तम आहे. जर परमेश्वर आमच्यावर प्रसन्न असेल, तर तो आम्हांला त्या देशात नेईल आणि तो आम्हांला देईल; असा देश, जो दूध व मध यांनी ओसंडून वाहतो. फक्त तुम्ही परमेश्वराविरुद्ध बंड करू नका, आणि त्या देशातील लोकांना भिऊ नका; कारण ते आमच्यासाठी भाकरसारखे आहेत; त्यांचे संरक्षण त्यांच्यापासून निघून गेले आहे, आणि परमेश्वर आमच्याबरोबर आहे: त्यांना भिऊ नका.
>
> परंतु सर्व मंडळीने त्यांना दगडांनी ठार मारावे असा हुकूम केला. आणि इस्राएलाच्या सर्व संततीसमोर सभामंडपात परमेश्वराचे तेज प्रकट झाले. आणि परमेश्वर मोशेला म्हणाला, हे लोक मला किती काळ भडकवतील? आणि मी त्यांच्या मध्येमध्ये दाखविलेल्या सर्व चिन्हांनंतरही ते माझ्यावर किती काळ विश्वास ठेवणार नाहीत?
>
> मी त्यांना महामारीने प्रहार करीन आणि त्यांना वारसाहक्कापासून वंचित करीन; आणि तुझ्यापासून त्यांच्यापेक्षा मोठे व अधिक बलवान राष्ट्र निर्माण करीन.
>
> मग मोशे परमेश्वराला म्हणाला, “मिसरी हे ऐकतील; कारण तू आपल्या सामर्थ्याने या लोकांना त्यांच्यामधून वर काढले आहेस. आणि ते या देशातील रहिवाशांना हे सांगतील; कारण त्यांनी ऐकले आहे की, हे परमेश्वरा, तू या लोकांमध्ये आहेस; हे परमेश्वरा, तू समोरासमोर दिसतोस; तुझा मेघ त्यांच्यावर स्थिर राहतो; आणि तू त्यांच्यापुढे चालतोस—दिवसा मेघाच्या स्तंभात, आणि रात्री अग्नीच्या स्तंभात. आता जर तू या सर्व लोकांना एकाच

मनुष्याप्रमाणे मारून टाकशील, तर ज्या राष्ट्रांनी तुझी कीर्ती ऐकली आहे ती असे म्हणतील, ‘परमेश्वराला या लोकांना त्याने त्यांना शपथपूर्वक देऊ केलेल्या देशात आणता आले नाही; म्हणून त्याने त्यांना अरण्यात ठार केले.’”

आणि आता, मी तुला विनवितो, तू जसे बोलला आहेस त्याप्रमाणे माझ्या प्रभूचे सामर्थ्य महान होवो, असे म्हणत, परमेश्वर दीर्घसहिष्णु आहे, आणि महान दयाळूपणाचा आहे; तो अधर्म व अपराध क्षमा करतो; परंतु दोषीला तो मुळीच निर्दोष ठरवत नाही; पित्यांची अधर्मता तो तिसऱ्या व चौथ्या पिढीपर्यंत लेकरांवर आणतो. म्हणून, मी तुला विनवितो, तुझ्या दयेच्या महानतेप्रमाणे या लोकांचा अधर्म क्षमा कर; आणि जसे तू या लोकांना मिसरदेशापासून आतापर्यंत क्षमा करीत आला आहेस तसेच कर.

आणि परमेश्वर म्हणाला, “तुझ्या वचनाप्रमाणे मी क्षमा केली आहे; परंतु जसा मी जिवंत आहे, तशीच संपूर्ण पृथ्वी परमेश्वराच्या गौरवाने भरून जाईल.”

कारण ज्या त्या सर्व पुरुषांनी माझे वैभव, आणि मी मिसरमध्ये व अरण्यात केलेली माझी चमत्कारिक कृत्ये पाहिली आहेत, आणि आता या दहा वेळा माझी परीक्षा घेतली आहे, आणि माझ्या आवाजाकडे कान दिला नाही; निश्चयाने, मी त्यांच्या पितरांना देण्याची शपथ घेतलेल्या त्या देशाला ते पाहणार नाहीत; आणि ज्यांनी मला भडकविले त्यांपैकी कोणीही तो पाहणार नाही: परंतु माझा सेवक कालेब, कारण त्याच्यामध्ये वेगळाच आत्मा होता, आणि त्याने माझे पूर्णपणे अनुसरण केले आहे, त्याला मी त्या देशात नेईन, जिथे तो गेला होता; आणि त्याचे संतती त्याचा अधिकार घेईल. (त्या वेळी अमालेकी व कनानी दरीत राहत होते.) उद्या वळा, आणि लाल समुद्राच्या मार्गे अरण्यात निघून जा.

मग परमेश्वर मोशे व अहरोन यांना म्हणाला, “ही दुष्ट मंडळी माझ्याविरुद्ध कुरकुर करीत आहे; मी तिला किती काळ सहन करू? इस्राएलाच्या लोकांनी माझ्याविरुद्ध जी कुरकुर केली आहे ती मी ऐकली आहे. त्यांना सांग, ‘परमेश्वर म्हणतो, जसा मी जिवंत आहे, तसा तुम्ही माझ्या कानी जे बोललात, तसेच मी तुम्हांला करीन: तुमची प्रेते या अरण्यात पडतील; आणि तुमच्यापैकी ज्यांची गणना झाली होती, तुमच्या एकूण संख्येप्रमाणे, वीस वर्षे व त्याहून अधिक वयाचे, ज्यांनी माझ्याविरुद्ध कुरकुर केली, ते नक्कीच त्या देशात प्रवेश करणार नाहीत, ज्यात तुम्हांला वसवीन अशी मी शपथ घेतली होती; येफुन्नेचा पुत्र कालेब आणि नूनचा पुत्र यहोशवा यांना सोडून. पण तुमची लहान मुले, जी लुटीची शिकार होतील असे तुम्ही म्हटले होते, त्यांना मी आत आणीन; आणि तुम्ही ज्या देशाचा तिरस्कार केला आहे तो देश त्यांना कळेल. पण तुम्ही मात्र, तुमची प्रेते या अरण्यात पडतील. आणि तुमची मुले चाळीस वर्षे अरण्यात भटकतील, आणि तुमच्या व्यभिचारांचे ओझे वाहतील, जोवर तुमची प्रेते अरण्यात नष्ट होत नाहीत. ज्या दिवसांमध्ये तुम्ही त्या देशाची पाहणी केली, त्या दिवसांच्या संख्येनुसार, म्हणजे चाळीस दिवस, प्रत्येक दिवसास एक वर्ष मोजून, तुम्ही तुमच्या अधर्मांचे ओझे चाळीस वर्षे वाहाल; आणि माझ्या वचनभंगाचा अनुभव तुम्हांला येईल.’”

मी परमेश्वर बोललो आहे; माझ्याविरुद्ध एकत्र जमलेल्या या सर्व दुष्ट मंडळीवर मी हे निश्चितच करीन: या अरण्यात ते संपुष्टात येतील, आणि तेथेच ते मरतील. आणि जे पुरुष मोशेने देशाची टेहळणी करण्यासाठी पाठविले होते, जे परत आले आणि देशाविषयी अपवाद पसरवून सर्व मंडळीला त्याच्याविरुद्ध कुरकुर करावयास लावले, त्या देशाविषयी वाईट अहवाल आणणाऱ्या त्या पुरुषांचा परमेश्वरासमोर महामारीने मृत्यू झाला.

पण नूनाचा पुत्र यहोशवा आणि यफुन्नेचा पुत्र कालेब, जे त्या देशाची पाहणी करण्यास गेलेल्या पुरुषांपैकी होते, ते जिवंत राहिले. गणना 14:1–38.

पुढील लेखात आपण हे विचार पुढे चालू ठेवू.